

Центрально український державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
	Українська історична думка у ХХ – на початку ХХІ століття.			
	Статус дисципліни: <i>Вибірковий компонент</i>			
Галузь знань	03 «Гуманітарна освіта»			
Спеціальність	032 Історія та археологія.			
Освітня програма	ОНП «Історія та археологія»			
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)			
Форма навчання	денна/заочна			
Курс	2 курс			
Семестр	2 семестр			
Обсяг дисципліни	Кредити	3,5	Години	105
	Лекційні			20
	Практичні/семінарські			16
	Лабораторні			-
	Самостійна робота			69
Семестровий контроль	<i>екзамен</i>			
Викладач	<i>Житков Олександр Анатолійович</i> д.і.н., доцент, професор кафедри історії України та всесвітньої історії.			
Контактна інформація	gitkov_oa@ukr.net			
Кафедра	кафедра історії України та всесвітньої історії			
Факультет	факультет психологій та історії			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Вивчення дисципліни передбачає оволодіння знаннями з історії формування та розвитку історичної думки на теренах України; вивчення процесу формування комплексу історіографічних та історичних джерел; усвідомлення ролі й місця поняттєвого апарату й термінології в українській історіографії; набуття знань стосовно теоретичних складових діяльності окремих науковців, формування наукових шкіл, ідейної та практичної сторони розвитку української історичної науки; виявлення впливу історичних знань на суспільну свідомість; розуміння місця сучасної української історіографії у контексті розвитку європейської та світової науки.			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є оволодіння програмовим матеріалом дисципліни, використання набутих знань у професійній діяльності передбаченій загальними й фаховими компетентностями; осягнення місця й ролі історіографічного компонента знань в освітньому процесі, громадській діяльності здобувачів освіти згідно ОНП спеціальності 032 «Історія та археологія»			
Компетентності	Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх та історичних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в			

основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність набувати спеціалізовані концептуальні знання у процесі навчання на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати спеціалізовані концептуальні знання у процесі навчання на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності.

ЗК 5. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), адаптуватися та діяти в новій ситуації.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 10. Здатність працювати автономно, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будьяких інших проявів недоброчесності.

**Програмні результати
(Чому можна навчитися)**

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть: аналізувати теоретичні та методологічні проблеми розвитку сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати наукових досліджень;

- застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології цифровий інструментарій і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень, реалізації інноваційних проектів;

- зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії до фахівців та осіб, що здобувають освіту;

- використати набуті знання у сфері громадської діяльності.

Фахові компетентності (ФК).

ФК 1. Здатність застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання інформації, вільно орієнтуватися у спеціальній науковій літературі, вміти знаходити інформацію, працювати з науково-методичною літературою та періодичними виданнями з метою використання в освітньому процесі новітніх досягнень педагогічних, історичних та юридичної наук.

ФК 4. Здатність пояснювати особливості розвитку історичної науки на різних часових та змістовних рівнях; розкривати особливості розвитку історичної науки на різних етапах; встановлювати закономірності розвитку історичної науки, користуватися термінологічним апаратом історичної науки; визначати об'єкт та предмет конкретного історичного дослідження; застосовувати основні принципи та методи історичних досліджень; застосовувати різні підходи у

дослідженнях відповідно до основних концепцій та парадигм в історичній науці.

ФК 6. Здатність опрацьовувати науково-історичну літературу, виокремлювати пізнавальні засади і методи створення історичних знань; застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії; фахово проводити самостійне історичне дослідження.

ФК 8. Здатність трактувати важливі проблеми вітчизняної і всесвітньої історії з точки зору різних концепцій і методологічних підходів; висвітлювати поступальний розвиток історичних знань й історичної думки з найдавніших часів до сучасного їх стану шляхом критичного аналізу науково-історичної діяльності й праць найбільш видатних представників світових і вітчизняних напрямків і шкіл історіографії.

ФК 10. Здатність застосовувати сучасні освітні технології у навчанні історії та громадянської освіти.

ФК 12. Здатність виявляти норми права, інститути та галузі, що визначають сферу реалізації приватних інтересів, що регулюють приватноправові відносини, а також організовувати засвоєння учнями відповідних знань.

ФК 13. Здатність брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, суспільному житті, урегулюванні конфліктів ненасильницьким чином, функціонуванні та розвитку демократичних інститутів суспільства.

ФК 14. Здатність формувати високу історичну й громадянську свідомість, політичну культуру, національну гідність та історичну національну пам'ять.

Зміст дисципліни

Теми лекцій:

Тема 1. Вступ до вивчення вибіркової дисципліни «Українська історична думка у ХХ – на початку ХХІ століття»: мета, завдання, практичні наслідки навчання. (2 год.).

Тема 2. Народницька та державницька концепції української історичної науки початку ХХ століття.

Тема 3. Становлення та розвиток української історичної думки за межами України: проблеми інституалізації та методології.

Тема 4. «Марксистсько-ленінська» парадигма історичного процесу у працях українських істориків-марксистів довоєнної доби. Історик і влада: репресована історія.

Тема 5. Українська історична думка в умовах тиску радянської тоталітарної ідеології.

Тема 6. Методологічний переворот в українській історичній науці початку 1990-х років.

Тема 7. Теоретико-методологічні засади розвитку сучасної української історіографії.

Тема 8. Іноваційні напрямки та проблемне поле досліджень в сучасній українській історіографії (2 год.)

Тема 9. Інтелектуальні біографії знакових постатей сучасної історіографії історії України (2 год.)

Тема 10. Бої за історію: чи має Україна історію, історична

спадщина України-Руси в умовах війни, історія як зброя.

Теми семінарських занять:

Тема 1. Націоналізація історії на початку 1990 рр. (2 год.).

Тема 2. Українська історична думка на межі 1990-х – початку XXI століття (2 год.).

Тема 3. Зміна парадигми української історії у XXI ст. (2 год.).

Тема 4. Дискусійні теми новітньої історичної науки (2 год.).

Тема 5. Методологія та понятійно-термінологічний апарат нової історичної науки (2 год.).

Тема 6. Проблема нових джерел сучасного наукового дослідження (2 год.).

Тема 7. Історик і влада (2 год.).

Тема 8. Українська історична думка в умовах війн і революцій XXI століття.

Критерії оцінювання роботи студентів

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації освітнього процесу здійснюється шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті складає 15 балів. До 5 балів виставляється студентові, який робив вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляв неточності, старанно працював впродовж заняття, залучався до колективних обговорень. Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме у підсумку за відповідний поточний контроль 0 балів.

Бали	Критерії оцінювання знань
відмінно	Студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить покликання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує
добре	Студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Припускається незначних помилок чи неточностей.
Задовільно	Студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, з помилками.
Не задовільно	Студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускає помилки

Підсумковий контроль

Підсумковою формою контролю з дисципліни «Історіографія історії України» є залік.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральноукраїнському державному університеті

	імені Володимира Винниченка. Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.
Політика курсу	Вимоги викладача 1. Засвоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій та практичних занять, а також виконання самостійної роботи відповідно до тем винесених на обговорення в семінарських заняттях. 2. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. 3. Якщо студент відсутній з поважної причини, він має можливість здати виконані завдання на консультації (усно) або як виконане завдання онлайн.

Інформаційне забезпечення	Література: 1. Академічні й доакадемічні образи української історіографії: Колективна монографія / Відп. ред. та керівник авт. колективу О.А.Удод. К.: НАН України. Ін-т історії України, 2012. 720 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Udod_Oleksandr/Akademichni_i_doaka_demichni_obrazy_ukrainskoi_istoriohrafii/ 2. Вжосек В. Історія – культура – метафора. Постановя неklasичної історіографії. Про історичне мислення. К.: Ніка-Центр, 2011. 296 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Wrzosek_Wojciech/Istoriia - Kultura - Metafora Pro istorychne myslennia/ 3. Калакура Я. Методологія історіографічного дослідження. Науково-методичний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016. 320 с. 4. Колесник І.І. Українська історіографія. Концептуальна історія. К.: Ін-т історії НАНУ, 2013. 566 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Kolesnyk_Iryna/Ukrainska_istoriohrafiiia_kontseptualna_istoriia/ 5. Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями: колект. монографія / Удод Олександр, Верменич Ярослава, Ковалевська Ольга, Ясь Олексій, НАН України; Ін-т історії України. Київ: Генеза, 2018. 288 с. Режим доступу: file:///C:/Users/7EDF~1/AppData/Local/Temp/0014217.pdf 6. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми / за ред. Зашкільняка. Львів, 2004. 405 с. https://shron2.chtyvo.org.ua/Zbirka/Ukrainska_istoriohrafiiia_na_zlam_i_KhKh_i_KhKhI_stolit_zdobutky_i_problemy.pdf 7. Ясь О. В. Історик і стиль. Визначні постаті українського історієписання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті рр. ХХ ст.): монографія: у 2-х ч. Київ, 2014. Ч. 1. 587 с. Ч. 2. 650 с. 8. Яковенко Н.М. Вступ до історії. К.: Критика, 2007.368 с. Онлайн-ресурси

	http://www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. 2. http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України. 3. http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html каталог національних бібліотек країн світ.у 4. http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html каталог електронних бібліотек України. 5. http://allbest.ru/union/ перелік безкоштовних бібліотек повних текстів.